

DRIE JAAR IN CONGO

EEN VERSLAG VAN HERI NJILA

April 2013 – december 2015

Inleiding

Heri bij een van de twee containers bij het douane- en accijnskantoor (Ofida) Kanvimvira-Uvira

Het lijkt mij noodzakelijk dat ik de situatie beschrijf waarin ik mij vóór mijn reis naar Afrika bevond, want deze was onhoudbaar geworden. Ik wist niet meer waarom ik vasthield aan een project dat niets opricht. Voortdurend overwoog ik mijn steun aan dit project van het *Programme Agricole du Fizi* (PAF: Landbouwprogramma van Fizi) in te trekken, maar iets riep me tot de orde en gaf me nog meer energie om te kunnen doorgaan. Ik zocht met de hulp van mijn vriend en broer Leo en steun van CongoNed naar steun, hetzij materieel of financieel.

Ik was vrijwel steeds in contact met vrienden in Uvira en Fizi (Democratische Republiek Congo). Overigens bracht ik sinds 2005 mijn vakanties in Congo door, en iedere keer als ik daar aankwam, moest ik ingrijpen, hetzij bij de reparatie van onze enige tractor of doordat ik de onderhandelingen met de landbouwers coördineerde etc. Was ik terug in Nederland, dan ging er geen week voorbij zonder dat ik alarmerende berichten ontving. Meteen kreeg ik dringende verzoeken om hulp. Nooit kwamen er interessante berichten.

In 2009 kwam er een onverwachte verrassing. Ik vernam dat het PAF door middel van zijn zusterorganisatie « Association des Femmes en Milieu Urbain et Rural (AFEMUR) » (Vereniging van Vrouwen in Stedelijke en Plattelandsomgeving) een aanbod van de organisatie ZOA had weten te verkrijgen. ZOA is een Nederlandse niet-gouvernementele organisatie, gevestigd in Apeldoorn, die hulp biedt aan ontheemden in Zuid-Kivu. In die

periode zocht ZOA verenigingen die konden deelnemen aan de vermenigvuldiging van stekken van een nieuw maniok ras, bestand tegen ziektes.

AFEMUR en PAF hadden 5 hectares met maniok beplant waarvan de stekken aan ZOA konden worden verkocht voor distributie in het gewest Fizi (genetisch gemanipuleerde stekken kwamen van ZOA). Ik ging naar Congo om te helpen bij het kappen van de stekken. Die dag is voor mij onvergetelijk. Ik was ervan overtuigd dat het project kon slagen. De bewoners van vijf dorpen in de omgeving hadden bij het kappen en transport geholpen. Allen hadden gegeten en kregen betaald. In feite is de regio van de Grote Meren een parel. Er stromen diverse rivieren doorheen en de grond is vruchtbaar. Kortom, alles is aanwezig om te kunnen produceren.

Jammer genoeg moeten wij constateren dat de nieuwe generatie maniok die in Zuid-Kivu is ingevoerd er niet in is geslaagd letterlijk en figuurlijk wortel te schieten. Eenmaal in de grond geeft zij de eerste keer een goede oogst, maar bij een volgende teelt brengt zij niets op. De maniok komt verrot uit de grond en kan voor verdere productie niet langer worden gebruikt. Maniok is basisvoedsel in de regio. Sinds enige tijd zijn wij getuige van de invoering van allerlei maniokrassen, maar geen daarvan kan het oude traditionele ras vervangen. De regering houdt zich Oost-Indisch doof en de agronomen die voor de landbouw verantwoordelijk zijn, kan het niet schelen, want zij verdienen hun geld wel. Degenen die nieuw zaaigoed introduceren betalen goed en snoeren de agronomen de mond als zij proberen de belangen van de boeren te behartigen.

Wij geloven dat wij, door als producenten of verkopers onze krachten te bundelen, gemakkelijk tezamen onze belangen zouden kunnen behartigen (coöperaties, synergie, verenigingen ter behartiging van de belangen enz.). Nieuw zaaigoed afkomstig van de multinational **Monsanto** hongert ons uit. Het verwoest de grond en brengt ziekten mee die wij voorheen in de regio niet kenden. Vóór de maniok was de banaan het slachtoffer. Nog maar enkele bananenrassen groeien in de regio. Ook de traditionele maïs is stilletjes aan het verdwijnen. Machteloos en zwijgzaam kijkt de bevolking bij deze verandering toe.

Wij hadden heel veel rassen van maniok, maïs, aardnoten en bananen. Zaaigoed wordt tot op heden gratis verdeeld. Morgen zullen de zogenaamde traditionele rassen uit de regio niet overleven en worden de nieuwe een verkoopproduct bij de rijken. Geen enkel nieuw ras komt in de regio aan zonder nieuwe ziekten met zich mee te brengen. Met name de streek Fizi werd beschouwd als de kweekplaats van de hele regio. Door de internationale NGO's ingevoerd zaaigoed doet die rol teniet en veroorzaakt hongersnood. Als wij niet oppassen, zal het traditionele zaaigoed dat er nu nog is, verdwijnen. De regio zal een zelfde situatie kennen als in Zuid-Soedan en Darfur en andere regio's die proeftuinen van de zaad producerende ondernemingen als Monsanto zijn geworden.

Als wij als producenten onze krachten bundelen, kunnen wij bij de boeren alarm slaan en hen wellicht ertoe overhalen de oude essenties te conserveren middels de aanleg van centrale kweekplaatsen en gratis distributie in de dorpen.

De kap en de vorming van bossen maniokstekken in Ngovi

Maniokknollen die de deelnemers onderling verdelen

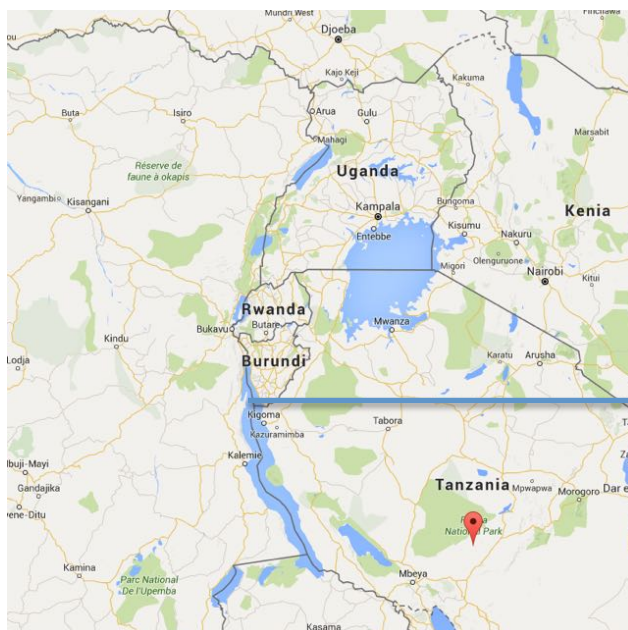
Omdat wij voor het werk een grote tractor nodig hadden, had ik contact opgenomen met de Stichting *CongoNed* om te zien in hoeverre zij hulp voor ons kon vinden. Intussen hadden de contacten met de Stichting *Tools to Work* in Teteringen en *Gered Gereedschap* ons de verscheping van een container met materieel naar Congo in het vooruitzicht gesteld. Uit gesprekken met Perry, de verantwoordelijke van *De Baanderij*, bleek dat er op het terrein van De Baanderij twee containers van Gered Gereedschap stonden. Perry vroeg of wij ons daarmee konden bezighouden. Dit hebben wij op ons genomen op voorwaarde dat zij ons het vertrouwen gaven om enkele van onze werktuigen erin te zetten. Wij informeerden de directeur van Tools to Work omdat wij van daar materieel moesten laten vertrekken. Perry bracht Gered Gereedschap in Amsterdam op de hoogte. Dankzij De Baanderij kwamen de twee stichtingen met elkaar in contact en stemden ermee in samen de kosten van de verzending op zich te nemen. De douanekosten moesten door de belanghebbenden worden betaald.

Vertrek naar Oost-Congo. April 2013

Op 17 april 2013 vertrok ik 's avonds uit Nederland naar Brussel, waar ik de volgende ochtend het vliegtuig moest nemen. Op 18 april bracht het vliegtuig ons naar Parijs om vervolgens naar Addis Abeba in Ethiopië verder te vliegen. Op 19 april landden we tenslotte rond half twee 's middags in Bujumbura, Burundi.

Daar was het die dag rustig, maar ik had de indruk dat er iets aan de hand was. Het was moeilijk op het vliegveld een taxi te vinden. Pas na een uur slaagde ik daarin. De taxi bracht ons naar de nieuwe centrale markt genaamd "Marché de Sion". De mensen daar maakten een ongeruste en gehaaste indruk. Sommige shops waren niet eens open. De loketten die de voertuigen met bestemming Congo regelden, verzochten de reizigers snel in te stappen, zodat men op tijd over de grens kon komen. Ik voelde spanning en angst bij de passagiers. Tegen 17u kwam ik in Uvira, Congo, aan. Diezelfde avond nam ik met kameraden ter plaatse contact op. De volgende dag (20 april) hadden wij onze eerste ontmoeting.

- Ik had het doel van mijn reis aangekondigd, te weten:
  - De voortgang van het project volgen;
  - Trachten te begrijpen waarom het project niet van de grond kwam;
  - De problemen bestuderen en proberen deze op te lossen.
- Bij deze ontmoeting had ik ook verteld dat er twee containers zouden aankomen. In één daarvan bevond zich een hulptractor, terwijl in de andere naaimachines en accessoires zaten. Deze machines kwamen van de organisatie Gered Gereedschap Amsterdam en Tools to Work in Teteringen, en waren niet alle voor PAF-AFEMUR maar ook voor plaatselijke organisaties bestemd.

De regio van de Grote Meren

Uvira aan de noordpunt van het Tanganyikameer

Aan het slot van de vergadering wisselden we nieuwtjes over de families en over de regio van de Grote Meren (Burundi, Congo, Rwanda en Tanzania) uit. Na twee dagen gerust te hebben, zijn we naar Swima gegaan om de toestand van de akkers te bekijken die wij hadden bebouwd. Dat bezoek bezorgde me een eerste schok, want bijna alle stukken grond waren verlaten, behalve één hectare die de boerenorganisatie AMSA (Action Multisectorielle à l'Autopromotion Paysanne de Swima – Multisectoriële Actie voor de Zelfbevordering van de Boeren van Swima) op frauduleuze wijze had gehuurd.

Daarop zijn wij verder gegaan naar Lusenda, waar de vereniging PAF op het terrein dat zij voor de verbouw van aardnoten had gehuurd de bomen rooide en grote stenen uitgroef. De groep had al bijna 3 hectare gezuiverd toen boeren, op zoek naar ontgonnen terrein, met geweld onze grondstukken bezetten. Na dit bezoek en de ontmoeting met het dorps hoofd zijn wij naar Uvira teruggekeerd. De bezette grondstukken behoorden toe aan het dorp en het dorpscomité beslist wie deze mag benutten en voor hoe lang. Wij hebben een document van het comité dat ons een ander stuk grond beloofde, omdat deze actie van de vrouwen door woede was ingegeven: De provinciale autoriteiten hadden de aanleg van een vluchtelingenkamp voor Burundezen goedgekeurd op een terrein dat de vrouwen voor de verbouw van maniok gebruikten. Zij wilden laten zien dat zij tegen deze beslissing waren en hadden wraak genomen door stukken grond te bezetten die klaar voor bebouwing waren. Andere belangrijke bezigheden vergden mijn tijd voor de aankomst van de twee containers:

- 1- de reparatie van de kleine tractor
- 2- bezoeken aan plaatselijke organisaties
- 3- het volgen van de containers.

A/ Ik ben expres opnieuw naar Swima gegaan, met mecaniciens om de toestand van de kleine tractor te bekijken.

Bujambe, onze expert, stelde een lijst op van onderdelen die wij moesten kopen. Onze boekhouder is naar Bujumbura gegaan om deze te kopen. Met hulp van mijn zoon Samy, slaagde de mecanicien er binnen twee dagen in de tractor weer aan de praat te krijgen. De rest van het werk, zoals het vervangen van de binnen- en buitenbanden, heeft Samy verzorgd. Met de weer functionerende tractor wilden wij het werk voor de boeren in Mboko hervatten.

B/ De containers moesten in Dar-Es-Salaam (Tanzania) aankomen. De boekhouder, Dominee Samacha, moest elke week naar Bujumbura gaan om zich met de transporteur te onderhouden die wij met het transport van de containers hadden belast. Omdat wij moeite hadden met de verklaringen die wij ontvingen, hebben wij een van ons naar Dar-Es-Salaam gestuurd.

De Tanzaniaanse vrachtauto met de containers

Met de reparaties en de opvolging waren wij tot juli 2013 bezig. De containers zijn op 20 augustus in Burundi aangekomen. Op 21 augustus hebben wij deze om 17u de grens naar Congo laten oversteken.

Nu moesten wij de containers gaan inklaren. Ook daar moest het PAF alleen werken, want de belanghebbende organisaties hadden zich gauw teruggetrokken uit angst dat men hen om geld zou vragen. Zij moesten in feite bijdragen aan de inklaringsrechten. **Tools To Work** en **Gered Gereedschap** enerzijds en via de Werkgroep CongoNed de **Stichting Weerbaarheid en Solidariteit** anderzijds hebben een belangrijk deel van de inklaringsrechten betaald. Verder heeft druk van de vervangend directeur van de Direction Générale de Migration (DGM: Algemene Directie voor Migratie) in Kinshasa tot een snelle vrijgave van de containers geleid.

Soms traineren de douaneautoriteiten de formaliteiten expres in een poging de mensen hun eisen te laten aanvaarden: een manier om buiten de wettige paden om geld te krijgen.

Overigens had ik de Directeur van de DGM enkele maanden eerder leren kennen toen hij mij op zijn kantoor had ontvangen. Ik was ervan beschuldigd zonder visa Congo te zijn ingereisd en men had hem verklaard dat ik contacten met de Mai-Mai onderhield, die als vijanden van de Congolese natie worden beschouwd. Na mijn verklaringen liet de directeur deze beschuldiging vallen.

Met technische hulp van de Missie van de Verenigde Naties in Congo (Monusco) was PAF erin geslaagd de containers op te halen. Monusco had ons twee vrachtwagens en een vorkheftruck geleend.

Het materieel van Monusco helpt ons bij het op- en uitladen van de containers

De verdeling heeft veel tijd in beslag genomen. De containers werden op het terrein van een buurman geplaatst, omdat de voertuigen van Monusco ons terrein niet konden bereiken. Het waren zware vrachtauto's, niet voor elk terrein geschikt.

Zoals gezegd, hadden de belanghebbenden van de naaimachines en computers die Tools to Work en Gered Gereedschap hadden gestuurd, ons in de steek gelaten. Zij hadden geen geld om de bij de inklaring gemaakte kosten te betalen. De vertraging die de verdeling leed, betekende tegelijk ook dat wij de containers met vertraging bij de buurman konden weghalen. Zodoende moesten wij 20 USD per container per maand betalen als huur van het terrein.

De verdeling van de naaimachines begint per groep van één of twee verenigingen

Ook de vrienden in Burundi voor wie de computers van Tools to Work bestemd waren, waren onvindbaar. Ik ben persoonlijk twee keer naar Bujumbura gegaan om de verantwoordelijke van de school van Kibenga te ontmoeten. Bij de tweede keer slaagde ik erin hem de grens met Congo te laten oversteken. Ergens in september of oktober werden de computers met bestemming Burundi ingeladen. De terugbetaling van de kosten verliep ook moeizaam. Uiteindelijk slaagde dhr. Wobma van Tools to Work erin de contactpersoon voor de school van Kibenga te overtuigen, zodat wij het verschuldigde geld konden krijgen. Helaas kwamen PAF/SRDA er niet onderuit een deel van de kosten te betalen. Sommige

organisaties hadden zich niet vertoond. De verkoop van de voor hen bestemde naaimachines bracht niet genoeg op om die kosten te dekken.

De rest van de machines is verdeeld onder vrouwen die in groepen of individueel in huizen werken. Dit lijkt een goede methode te zijn, want belastingambtenaren die onophoudelijk op zoek zijn naar inkomen genererende activiteiten laten hen met rust. Men is in feite *verplicht belasting te betalen*, maar in Congo bereikt dit geld nooit de belastingdienst. Het verdwijnt in de zakken van de corrupte ambtenaren. Wij proberen deze praktijk niet aan te moedigen en hebben onze leden aangeraden geen belasting te betalen.

De naaimachines hebben hun bestemming gevonden

De grote tractor waarop wij sterk hadden gerekend was aangekomen. De verrassing was echter groot, want onze mecaniciens bemerkten dat de tractor, hoe nieuw hij er ook uitzag, geen hydraulische pomp had. Zodoende kon hij voor het ploegen niet worden ingezet. Hij kon ook niet naar Nederland worden teruggestuurd. Wij vonden een andere manier om hem in te zetten: Wij hebben een aanhanger, die wij na reparatie aan de tractor hebben gehangen voor transport van stenen en bakstenen voor de bouw in Uvira en langs de oevers van het Tanganyikameer (in Swima, Mboko enz.). Men kwam de aanhanger huren voor transport over korte afstanden. Een tractor heeft een sterke motor en kan over met stenen bezaaide zandwegen rijden. Met de opbrengst van deze activiteit konden wij een klein roulerend fonds opzetten.

De aanhanger van het Programme Agricole de Fizi

De dood van Samy, onze chauffeur-mecanicien

Montage van de ploeg door Samy zaliger, tweede van rechts

Tijdens een transport met de tractor is Samy om het leven gekomen. **Hoe heeft dat kunnen gebeuren?** Eind maart 2014 kreeg ik te horen dat Samy in het ziekenhuis lag: Hij was ziek en had diarree. Ik was snel met zo'n twintig stuks serum naar Mboko gegaan. Twee dagen later kon ik hem mee terug naar Uvira nemen, waar hij de behandeling voortzette.

De hele maand april had Samy rust genomen. Hij was nog herstellend toen wij plotseling een aanvraag van boeren voor het transport van mest kregen.

Ik wilde niet dat Samy snel weer aan het werk ging. Rajabu, een andere jongeman die met Samy samenwerkte en met de tractor had leren werken, had zich beschikbaar verklaard. Hij had eerder ook de tractor van Mboko teruggereden toen Samy ziek was geworden. Op 2 mei hadden wij de mest op de aanhanger geladen en brandstof gekocht. 's Avonds kwam Samy mij om zakgeld voor Rabaju en zijn hulpje vragen. Dit zakgeld dient voor onvoorziene omstandigheden onderweg. Ik gaf hem 10.000 Congolese Franc. Daarmee kon Rabaju de militairen en politieagenten en ook de tol in Makobola betalen. In dat dorp bevindt zich een slagboom waarbij men per voertuig 5 dollar moet betalen aan een fonds waaruit men de wegen herstelt.

In de ochtend van 3 mei ging ik kijken of de tractor met zijn lading was vertrokken. Ik ontdekte dat Samy ook weg was. Telefonisch probeerde ik uit te vinden waar hij was. Mijn moeder vertelde mij dat Samy, ondanks mijn weigering, met zijn vrienden was vertrokken. 's Avonds belde Samy mij om te melden dat hij en de anderen in Lusambo waren aangekomen en de mest hadden uitgeladen. Vervolgens hadden zij de aanhanger met zand en grind

beladen voor een klant in Lusambo. Samy beloofde mij naar Uvira terug te komen zodra het werk gedaan was. Hij moest de tractor aan Rajabu en Aruna toevertrouwen om de reis voort te zetten. Zij brachten de nacht in Lusambo door.

In de morgen van 4 mei reden zij naar Mboko. Ik kreeg de indruk dat er iets niet in orde was. Opnieuw belde ik Samy om te horen hoe het ging en erop aan te dringen dat hij terugkwam. Weer was dit tevergeefs. 's Avonds belde Samy mij om te vragen waar zij de tractor konden neerzetten en wellicht konden slapen. Ik was verbaasd, want zij waren al in Baraka. Samy zei me dat zij door een klant die planken had, waren benaderd. Die planken lagen op de route Fizi. De mannen moesten ze in de buurt van Fizi gaan halen en naar Baraka brengen. Tijdens die operatie kwam Samy in de morgen van 6 mei 2014 om het leven: De remmen van de tractor weigerden.

Dit was een verschrikkelijke slag voor mij en de groep en een zware slag voor het PAF. Het werk kwam stil te liggen; het hele team was verlamd, alsof door een mokerslag getroffen. Het was ongelooflijk, want we hadden de tractor nog maar net en hij was goed gecontroleerd. Een strategie moest worden bedacht om de mensen weer aan het werk te krijgen. Het werk dat wij waren begonnen moest doorgaan.

Begrafenis van Samy op 07 mei 2014

Synergie PAF - CTR - AEPBA/UF1 -EBABI

Het *Centre de Transit pour le Reboisement* (CTR: Doorgangscentrum voor Herbebossing), de *Association des Éleveurs des Petits Bétails et les Agriculteurs d'Uvira et de Fizi* (AEPBA: Vereniging van Kleinveefokkers en Boeren van Uvira en Fizi) en de *Planteurs des Palmiers Mboko* (EBABI: Palmboomplanters Mboko) besloten zich bij de doelstellingen van het *Programme Agricole de Fizi* (PAF: Landbouw Programma Fizi) aan te sluiten. Deze toenadering heeft tot de oprichting geleid van een synergie van de verenigingen die in hetzelfde programma werkzaam zijn. Het is een versterking die ons zou kunnen helpen bij het gezamenlijk verdedigen van de belangen van de boeren.

Deze gelegenheid bood zich gedurende het rouwbeklag aan. Met onze vrienden en burens waren wij begonnen vragen te stellen over het ongeluk en de problemen die het merendeel van de organisaties heeft. Hier moet worden onderstreept dat veel mensen uit de regio's Uvira en Fizi al energie hebben gestoken in pogingen om structuren en zelfs economische weefsels te creëren om dit deel van het land uit het economisch moeras te trekken met problemen als gebrek, armoede en honger. Geen enkele structuur heeft echter al positieve resultaten kunnen laten aantekenen. Samen met de vrienden van het CTR en AEPBA/UF1 besloten wij een cel op te richten die studie zou maken van alle problemen die de inspanningen en initiatieven van welwillenden dwarsbomen. Ondanks het feit dat veel mensen dit onderzoek niet steunen, vinden wij dat wij het moeten proberen. Bijna iedere vereniging krijgt te maken met werkingen van de occulte wereld. Bijna alle verenigingen willen dat het ontwikkelingswerk helder verloopt. Ons doel blijft de ontwikkeling van onze regio in het bijzonder en van ons land in het algemeen.

Bewoners van de regio's Fizi-Uvira proberen sinds enige tijd structuren te creëren in een poging deze kwaden (armoede en honger) een halt toe te roepen, maar zonder succes. Het lijkt wel alsof ze tegen een muur van beton oplopen. Alle verenigingen van de wereld trekken al zo'n twintig jaar door de regio en financieren ontwikkelingsprojecten. Toch is er nog steeds honger en ecologische verwoesting. Wij hebben geprobeerd de initiatieven van uit Fizi afkomstige mensen die in Canada, de Verenigde Staten, Australië en Europa wonen te evalueren. De constatering blijft smartelijk. Wij hebben een fantastisch land maar dit wordt nu door gewetenloze buitenlandse multinationals (zoals Banro en Casa Mining) slecht geëxploiteerd. Zij houden geen rekening met het leven van onze burgers en hun omgeving. De meeste bewoners leven in totale ellende en de ecologie heeft te lijden. Elk initiatief tot ontwikkeling mislukt.

Wij kunnen dus stellen dat de dood van Samy ons geweten heeft wakker geschud. Na alle evaluaties besloten wij tot een uitgebreidere raadpleging. Niet alleen moeten wij samenwerken en regelmatig informatie en ideeën uitwisselen maar wij moeten ook proberen erachter te komen wat de belanghebbenden, dus de bewoners, denken.

Na enige ontmoetingen met bepaalde mensen, met name met onze oudsten, hebben wij besloten traditionele chefs en de zogenoemde Wijze Vrouwen van de dorpen te gaan ontmoeten.

Konijnen- en varkensfokkers

Mystieke of occulte krachten

Een kleine geschiedenis van het PAF

A. Het *Programme Agricole de Fizi* werd in 1990 opgericht. Aanvankelijk wilden wij een plaatselijk radiostation lanceren om onze dorpen op te peppen en de boeren te sensibiliseren met betrekking tot problemen die alleen de boeren betroffen: landbouw, visserij, hygiëne, gebrek aan zuiver drinkwater, het milieu, de herbebossing na het kappen van hout om te koken, de schadelijke effecten van nieuw ingevoerd zaaigoed en waarvan men de consequenties niet kon overzien. Het PAF kon een zender aanschaffen. Juist op het moment dat men, in 1996, de activiteiten wilde starten werd men verrast door het uitbreken van de oorlog van Kabila-Kagame tegen het corrupte regime van Mobutu. De invasie van Congo door de troepen afkomstig uit Burundi, Rwanda, Oegande en Congolese opposanten betekende het einde van het programma. De zender werd door de Rwandezen in beslag genomen.

Terug naar 1993. Toen dreef de honger die in de regio heerste het PAF ertoe een grootscheeps werk te overwegen dat de situatie snel moest veranderen. Vandaar het idee om een tractor aan te schaffen.

Het PAF in Congo en de SRDA in Nederland voorzagen zich van een kleine tractor en een vrachtwagen. Vanwege de oorlog liet de levering van het materieel op zich wachten. In 2001 hebben we dit materieel naar het centrum *Maendeleo* in Kigoma, Tanzania, gestuurd. Dit centrum stond onder leiding van Broeder Stan Goedschalckx van de Broeders van Liefde in Gent, België. Later diende het materieel om de Burundese en Congolese vluchtelingen in de kampen Lugufu en Nyarugusu bij Kigoma te hulp te komen.

B. In 2005, na een bliksembezoek aan Congo, besloot de SRDA tot de aanschaf van nog een tractor. Het geld hiertoe kwam van de Broeders van Liefde in Gent om de tractor te vervangen die het Centrum Maendeleo in Kigoma gebruikte. Ondanks de inspanning van de leden van het PAF hebben de werkzaamheden nooit het verwachte resultaat opgeleverd. In 2011 werd een oude DAF vrachtwagen naar Congo gestuurd. Het resultaat is hetzelfde: geen enkel succes en waarom?

Wij zijn nu begonnen na te denken over de oorzaken van de mislukkingen. Naarmate het onderzoek vordert ontdekken wij punten waarvan wij ons niet bewust waren of waaraan wij geen belang hadden gehecht.

Een van de belangrijkste punten is dat de verantwoordelijken van de dorpen bij de projecten worden betrokken:

A/ Geen van de verenigingen wilde of piekerde erover een deel van de verantwoordelijkheden aan de traditionele hoofden over te laten; niet één vereniging wilde een Wijze Vrouw van het dorp aan het hoofd van het project. Het feit dus dat de projecten niet in de betreffende dorpen werden geïntegreerd betekende een echec.

B/ Alle verantwoordelijken zijn ofwel zonen of dochters uit de dorpen, die hebben gestudeerd, of mensen die van elders komen. De internationale organisaties maken dezelfde fout en er gaan enorme investeringen zonder enig resultaat van betekenis verloren.

C/ In geen van de rapporten van de organisaties wordt gesproken over de oorzaken/reden van de mislukkingen of zelfs van mislukkingen. Al decennia lang is men in Afrika actief, maar wat voor balans kunnen wij van deze investering opmaken?

De synergie PAF, CTR, AEPBA-UF1, EBABI raadpleegt de plaatselijke chefs en de moeders van de dorpen. De bedoeling is deze mensen, die de dorpen leiden, zich te laten uitspreken. In gesprekken met hen kunnen wij samen met hen bepalen wat er moet gebeuren. In deze gesprekken kunnen wij hun ook te vertellen wat ons bezighoudt. Bijvoorbeeld, de plaatselijke chefs geven de houtskoolproducenten toestemming om bomen te kappen. Door hun nu uit te leggen dat een boom goed is voor de lucht die zij inademen en voor de regen die op hun akkers valt, zou hun gedrag kunnen veranderen. En ter vervanging van iedere gekapte boom kunnen wij 10 nieuwe bomen planten.

Een ander voorbeeld zou de bescherming van het Tanganyikameer kunnen betreffen. Dit is vervuild en het zand begint te verdwijnen, waarbij het plaats maakt voor modder. Bij gevolg zal de vis verdwijnen en verliest de bevolking eiwitrijk voedsel.

Door het opzetten van een programma van herbebossing van onze hellingen, kunnen de bladeren van de bomen dienen voor het opzuigen van zuiver water. De wortels van de bomen voorkomen aardverschuivingen.

Ontbossing op de westelijke oever van het Tanganyikameer

Zakken gevuld met houtskool voor de verkoop

Aardverschuiving als gevolg van ontbossing en vervuiling van het meer door de modder

Regelmatige onderhandelingen zouden tot positieve resultaten kunnen leiden.

De synergie heeft niet de pretentie zekere oplossingen voor de problemen te bieden die tot de mislukkingen hebben geleid maar wij achten het toch wenselijk deze lang veronachtzaamde weg te verkennen.

Bij elk ongeluk dat is gebeurd praat men van mysterieuze krachten. Voertuigen van de ONG's krijgen onverklaarbare ongelukken, soms komen plaatselijke chauffeurs en uitgewekenen om. Stiekem praat men erover, niemand durft zich hardop over dit fenomeen uit te spreken. Toch gaat de occulte wereld haar gang en boezemt angst in.

In het geval van de Democratische Republiek Congo hebben de ONG's het liever over gewapende groepen die ook angst aanjagen en zwijgen over vijand nr. 1, de hekserij. Waarom zouden wij niet proberen dit mysterie op te heffen dat niet alleen de plaatselijke verantwoordelijken maar ook de uitgewekenen angst inboezemt? Door met de moeders in de dorpen te praten hebben wij kunnen vaststellen dat veel werknemers van internationale ONG's magiërs raadplegen voor hun bescherming of gewoon om hun concurrenten de voet dwars te zetten. Maar niemand wil deze problematiek aanpakken die schade toebrengt, doodt en de ontwikkeling in de weg staat.

In het kader van onze synergie willen wij ook samenwerken om oplossingen te vinden die dit soort obstakels uit de weg ruimen. We zouden bijvoorbeeld verenigingen tot coöperatieve bewegingen kunnen omvormen die aan niet één groep toebehoren en waarin de namen van de mensen er niet meer toe doen, zoals dit het geval is in coöperaties. Dit heeft allemaal ten doel jaloezie en haat te verijdelen. De grootste factor blijft echter de vastbeslotenheid om dingen te veranderen en het leven van de bewoners te verbeteren. Dat kan alleen worden bereikt als wij het werk op de eerste plaats stellen. Wij willen werken; wij willen onze regio van die chronische ziekte genaamd "armoede" bevrijden en wij zullen daarin slagen omdat wij dat willen.

Momenteel hebben wij drie projecten die wij gezamenlijk willen uitvoeren, te weten:

A/ de herbebossing van alle hellingen langs het Tanganyikameer (Uvira en Fizi). Dit project is door het CTR (zie bladzijde 11) voorgesteld.

Aanleg van tuinderijen. Poging tot herbebossing van de hellingen

B / Een project voor passende volwasseneneducatie, voorgesteld door het PAF.

C / Een geïntegreerd dorpsproject in Fizi. Project van AEPBA en PAF.

Ik wil dit document niet beëindigen zonder aandacht te schenken aan de mislukkingen die wij hebben gehad. Sommige mislukkingen zijn het gevolg van onverstandigheid, andere van ongelukkig toeval. Ik denk niet dat er onder de leden van het PAF mensen zijn die het einde van de activiteiten zouden willen.

Als ik het over onverstandigheid heb, moet ik het geval van het opleidingscentrum van Uvira noemen. De *stichting SOS Rommelmarkt* in Den Bosch had ons een subsidie verstrekt om de bouw van het centrum te starten. Vervolgens waren er *Tools to Work* (voorheen: Derde Wereld Werkplaats) in Teteringen en, door bemiddeling van de Werkgroep CongoNed, *Eerlijk Delen* te Heemstede en de *Haëlla Stichting* te Den Haag die ons hielpen om de werkzaamheden op te voeren. Het centrum is niet af, omdat een deel van de gelden is gebruikt voor het werk op het land. Wij hoopten dat wij door in de landbouwproductie te investeren voldoende financiële middelen zouden genereren om de bouw te voleindigen.

Zoals op de volgende foto te zien is, is het centrum zelf nog niet af. In plaats daarvan hebben wij ernaast een klein gebouwtje geplaatst voor het kantoor met onder hetzelfde dak een ruimte waar jongens kunnen lassen en dingen kunnen repareren. Toch willen wij het grotere gebouw ook nog afmaken. Wij zijn ons van onze uitdagingen bewust en zoeken oplossingen om onze doelen te verwezenlijken.

Toekomstig opleidingscentrum voor straatkinderen en volwassenen

Het jaar 2015

Dit was mijn eerste zorg in 2015. Dankzij de hulp van de Werkgroep *CongoNed* zijn wij begonnen met de reparatie van de verongelukte tractor die zich nog in Lukongo bij Fizi bevond. Wij moesten deze absoluut zo snel mogelijk daarvandaan halen. De reparatie heeft veel tijd in beslag genomen. Wij hebben een kleine tractor van hetzelfde merk SAME. Daarvan hebben wij de voorkant op de verongelukte tractor geplaatst. De zitting van de chauffeur was verdwenen: vermoedelijk door de chauffeur van een van de vrachtwagens gestolen die dezelfde weg gebruiken om bij de mijnen van Banro te komen. Er viel veel te lassen, vervangen en snijden, want de schok van het ongeluk was groot. Dankzij de stroomgenerator die wij van de *Stichting PROPLAN* in Gouda hadden gekregen en ook dankzij de lasapparaten die *Gered Gereedschap* ons had geschonken, konden de jongens maatwerk afleveren. Na hun werkzaamheden moest de tractor naar Baraka voor een voortzetting van de reparatie, maar bij gebrek aan middelen pas na een vrij lange tijd. Uiteindelijk kwam hij in oktober terug in Uvira.

In maart van hetzelfde jaar heb ik geprobeerd de controle over de situatie weer op te nemen. Met de morele steun van de leden van de synergie hebben we tezamen dit werk aangepakt. We hebben afgesproken samen de kleinveefokkers in stedelijke en landelijke omgeving (eenden, konijnen, kippen en geiten) te ondersteunen. Hier moeten wij de belangrijke rol vermelden die AFEMUR bij de vrouwen heeft gespeeld.

Door tussenkomst van deze organisatie van fokkers is PAF in contact gekomen met een organisatie van jonge Rwandees sprekende Congolezen. Deze groep wordt geleid door een voormalige onderwijzer, dhr. Boaz. Twee seminars over landbouw en veeteelt hebben in Uvira plaatsgevonden. Het doel hiervan was:

- de toenadering van Congolezen van verschillende oorsprong. Zij die de Congolezen willen verdelen, spelen op de gevoeligheden in en verhinderen de jonge Congolezen van diverse oorsprong met het belangrijkste bezig te zijn: de ontwikkeling van het land.

Gedachtenwisseling met de vrouwen van de Association des femmes en Milieu Urbain et Rural (AFEMUR) en van een andere vereniging (AJECIVI)

Het PAF heeft landbouwwerktuigen zoals hakken en machetes en ook geld voor de teelt van aardappels in Lutabula – Fizi geleverd.

- De Rwandees sprekenden zijn gespecialiseerd in het fokken van grootvee, terwijl de autochtone bevolking zich met landbouw en het fokken van kleinvee bezighoudt. De synergie zou willen dat de Rwandees sprekende jonge mensen ook landbouw en het fokken van kleinvee gaan bedrijven en deze sector met respect gaan bekijken. Tegelijkertijd moeten de autochtonen zich gaan bezighouden met het fokken van grootvee en zodat zij ook voor die sector respect krijgen. Op die manier kunnen de splijtingen worden verminderd, want de jongeren zullen tijdens de leerperiode verplicht moeten samenwonen en -werken.

Middels haar plan is onze synergie vast besloten enerzijds versneld werkgelegenheid voor de jeugd te scheppen en anderzijds een dynamiek te stimuleren om tegen discriminatie en armoede in de regio te vechten.

Wij willen hopen dat de steun van bevriende organisaties voor het ten uitvoer brengen van deze taak ons hierbij zal helpen.

Conclusie

Namens het hele team van PAF en SRDA wil ik de organisaties heel hartelijk bedanken voor hun steun in deze strijd voor verandering. Zonder die steun zouden wij niets kunnen beginnen. U hebt uw goede wil getoond en uw vertrouwen in ons gesteld. Wij verzekeren u dat wij u niet zullen teleurstellen, want wij willen ons doel bereiken: de strijd tegen armoede

en honger. U hebt ons gesteund toen wij een plaats zochten. Wij hebben deze gevonden en wij zijn bezig deze te bestendigen. Wij hopen dat u ons niet in de steek zult laten, want onze vastbeslotenheid staat als een rots. Onze gedachten gaan vooral uit naar de organisaties die ons tot nu toe hebben begeleid. Het gaat om de volgende organisaties:

Werkgroep CongoNed – Amsterdam; Tools to Work – Teteringen; Gered Gereedschap – Amsterdam; Proplan en de Baanderij – Gouda; Stichting Haëlla - Den Haag; Eerlijk Delen – Heemstede; SOS Rommelmarkt - Den Bosch

Bezoek met de leiding van Afemur aan AJECOWI, een andere organisatie

Reparatie van buitenboordmotoren in de buitenlucht

Uittesten van een buitenboordmotor na reparatie

Kolofon

Voorzitter Stichting SRDA:
Heri Njila
E-mail: herinjila8@gmail.com

Secretariaat:
Leo Kampen
E-mail: tubu50nm@kpnmail.nl